

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р **Татяна Николаева Фед**,

Нов български университет (София), департамент „Нова българистика“, 2.1. Филология
(05.04.03. Руска литература), диплома за доцент № 23313 от ВАК/19.12.2005 г.,

член на научно жури за защита на дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Руска литература“ от Бехра Ахмед Кортова в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология.

Основание за написване на рецензията: Заповед № 1183 от 13.05.2026 г. на Ректора на ЮЗУ «Неофит Рилски» - гр. Благоевград

1. Общо описание на представените материали.

Със заповед 1183 от 13.05.2026 г. на Ректора на ЮЗУ «Неофит Рилски» - гр. Благоевград съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Героят и времето в кратките форми на Александър Солженицин“ за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование: 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология*, Докторска програма „Руска литература“. Авторът на дисертационния труд е Бехра Ахмед Кортова – докторант в редовна форма на обучение в катедра „Славистика и балканистика“ с научен ръководител проф. д-р Стилиян Стоянов от ЮЗУ «Неофит Рилски» - гр. Благоевград.

Представеният от Бехра Ахмед Кортова комплект документи е в съответствие с чл. 56 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ «Неофит Рилски» - гр. Благоевград.

2. Кратки биографични данни за докторанта.

Бехра Кордова е родена през 1987 година. Завършва висшето си образование бакалавър /„Теория, практика, история и методика на обучението по български език и литература и руски език“/ с професионална квалификация „Учител по български език и литература и руски език“ и магистър /„Теория, история и практика на журналистиката в различните СМИ“/ с професионална квалификация „Журналист“ в ЮЗУ «Неофит Рилски» - гр. Благоевград. Работила е като библиотекар в Чуждоезиковата библиотека

към Филологически факултет в ЮЗУ “Неофит Рилски”, гр. Благоевград. В момента води упражнения по руска литература към филологически факултет към ЮЗУ “Неофит Рилски, гр. Благоевград като хоноруван асистент, Провежда семинарни упражнения на специалност „Българска филология“ (задочно обучение) по Руска литература от епохата на класиката до XX–XXI век. Подготвя и изнася учебния материал в съответствие с утвърдените учебни планове и програми на катедрата.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи.

Темата „Героят и времето в кратките форми на Александър Солженицин“ е особено актуална в съвременния български контекст, тъй като поставя във фокус взаимоотношенията между личността и историческите, политическите и моралните предизвикателства на епохата. В условията на засилен обществен интерес към паметта за тоталитарното минало, механизмите на репресия и защитата на човешкото достойнство, творчеството на Солженицин предлага ценни художествени и философски модели за осмисляне на тези проблеми. Неговите кратки форми разкриват как обикновеният човек съхранява нравствената си идентичност в условия на социален натиск и исторически катаклизми – въпроси, които продължават да имат значение за българското общество. Изследването на героя и времето в тези произведения допринася както за развитието на литературознанието, така и за по-задълбоченото разбиране на връзката между индивидуалния избор, историческата памет и обществената отговорност.

Поставената основна цел на дисертационното изследване е да дефинира и анализира цялостния антропо-темпорален модел в кратките форми на Александър Солженицин, да се разкрие как чрез специфичния хронотоп на кратките форми се легитимира концепцията за субекта като носител на етическа памет и духовна свобода. За постигането на тази цел изследването си поставя следните задачи: 1. Извършване на детайлен преглед на съществуващата рецепция и философския контекст на Солженициновото творчество. Задачата включва прецизиране на категориите “герой” и “време” в рамките на авторската естетическа система. 2. Антропологична задача за класифициране на основните типове герои в изследвания корпус (“затворник/стоик”, “интелигент”, “праведник”) и анализ на техните психологически и етически профили. 3. Темпорално-аналитична задача за провеждане на детайлен текстологичен анализ на времевата структура в ключови разкази и в двата цикъла “Ситнежи”. 4. Задача за диахронен анализ за съпоставяне на темпоралните

концепции в различните творчески периоди на писателя – от ранната “лагерна” проза до късните разкази “в две части” и миниатюрите. 5. Задача за формулиране на финални теоретични изводи за приноса на Солженицин към поетиката на краткия жанр през XX век.

Основната цел на изследването е реализирана чрез поставените задачи.

4. Познание на проблема.

Докторантката демонстрира добро познание на проблематиката. На първо място – това са кратките форми на Александър Солженицин, разгледани като неразделна част от руската литературна традиция. На второ място – добрата литературно-историческа подготвеност – познава се голям набор от текстове. Същественото обаче е, че докторантката не преразказва теории и тези, а показва как те работят и как могат да се приложат. В много от прочитите личи собствената ѝ позиция, способността да диалогизира с определени тези и да предлага лична гледна точка. Така за разлика от някои дисертации, които имат изцяло репрезентиращ характер, тук сме свидетели на завидна зрялост и самостоятелност.

5. Методика на изследването.

Дисертацията следва интердисциплинарните посоки на прочит, съвместявайки литературна теория, литературна история, културология, антропология, паралелно с прилагането ту на близки прочити, ту на контекстуално обвързвани, в зависимост от анализираната проблематика. А избраната методика като цяло позволява осъществяването на поставените в труда задачи.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд.

Дисертационният труд „Героят и времето в кратките форми на Александър Солженицин“ на Бехра Ахмед Кортова е разгънат на 172 страници. Структурата включва увод, три глави, заключение и библиография. В съвременната българска литературна русистика настоящата дисертация е един опит да се идентифицира и анализира цялостния антропо-темпорален модел в кратките форми на Александър Солженицин. Обектът на дисертационното изследване обхваща специфичен корпус от художествени текстове на Александър Солженицин, дефинирани от авторската

жанрова класификация като “кратки форми”. Обхватът на обекта включва: 8 класически разказа (включително “Един ден на Иван Денисович”, разглеждан съобразно първоначалното авторско определение за жанра); 8 разказа “в две части” (късната проза от 90-те години на ХХ век); 32 лирико-философски миниатюри, обединени в два цикъла под общото заглавие “Ситнежи”.

В увода се обосновава актуалността и предмета на изследването, поставя се целта на дисертацията и основните задачи, а също така и централната теза на труда, че в кратките форми на Александър Солженицин се осъществява активна етическа еманципация на субекта от историческия детерминизъм. Героят не е пасивен обект на репресивния Хронос, а автономен фактор, който чрез моралния си избор трансформира външното, идеологически наложено време, във вътрешно, духовно суверенно битие. В тази художествена система времето функционира не като пасивен декор, а като основен онтологичен антагонист, срещу който субектът отстоява своята човешка същност. В подкрепа на тази основна позиция се защитават следните *подтези*: 1. Кратките форми (разказът и миниатюрата) функционират като специфичен “темпорален микрокосмос”. В тях Солженицин прилага метода на максимална „времева компресия“, чрез която в рамките на едно денонощие или един сетивен миг се постига епическа плътност на изображението. Художественото напрежение се генерира в точката на пресичане между макрохронологията на “голямата история” и микрохронологията на “малката съдба”. 2. Категорията “време” в изследвания корпус притежава дуалистичен характер. Тя се проявява едновременно като линейно-историческа (цикълът на страданието и социалната принуда) и като вертикално-сакрална (мигът на молитвата, съзерцанието и прозрението). Целостта на героя се постига чрез прехода от хоризонталната ос на времето към времето, опосредствано от акта на личната съвест.

Първа глава, „**Творчеството на Солженицин в контекста на руската литературна традиция**“ е разгърната в пет подглави: **1.1.** Приносът на Солженицин в руската литература на ХХ век като продължение и трансформация на класическия реализъм; **1.2.** Генезис на “новата проза”: История на публикуването (1962–1966) и реакция на държавно-централизираната соцкритика; **1.3.** Авторската жанрова стратегия: Разказът срещу повестта. Разказът като микро-епос и жанровите граници на кратката проза; **1.4.** Разказите от две части (90-те години) – нов естетически прочит на тоталитарното време; **1.5.** Жанровата природа на “Ситнежите”: Лирико-философската миниатюра като концентриран израз на светогледа.

Втора глава, „**Антропологични аспекти в творчеството на Солженицин. Типология и еволюция на героя в кратките форми**“ е с шест подглави **2.1.** Прототипи и художествена класификация на персонажите: Литературният тип и неговата битийна основа; **2.2.** Устойчивост и оцеляване. Модели на героизъм и антигероизъм. Герои в лагерната и селската проза; **2.3.** Феноменология на лирическият герой в цикъла „Ситнежи“; **2.4.** Парадоксът „свобода-несвобода“ в разказите „Великденско кръстно шествие“ и „Дясната ръка“ от Солженицин; **2.5.** Героят-интелигент и моралният избор в гранични ситуации чрез смисълана жертвата и истината; **2.6.** Систематизация на Солженициновите герои: Типологични модели.

Трета глава „**Поетика на времето. Хронотопни трансформации и метафизични измерения в кратките форми на Солженицин**“ се разгръща в шест подглави: **3.1.** Времето като онтологичен опонент на човешкия дух. Лагерното време срещу човешкия дух; **3.2.** Проекцията на сгъстеното и „всесъбиращо“ време като новаторски похват в разказите на Солженицин; **3.3.** Природното и битийното време. Символика на студа, леда и сезоните като художествени маркери; **3.4.** Кайрос срещу Хронос. Мигът на прозрението към Вечността в „Ситнежите“; **3.5.** Паметта като „незабравеното време“. Ролята на миналото в изграждането на бъдещето според Солженицин; **3.6.** Типологичен модел на темпоралните режими в кратките форми.

В Заключението се правят изводи от проведеното изследване.

Наред с посочените от докторанта в дисертацията и автореферата приноси, с които съм напълно съгласна, намирам за необходимо да подчертая следните положителни моменти:

– Дисертационният труд е закономерен резултат от огромна и трудоемка изследователска работа, която дава изключително здрава основа не само за изводите, с които завършва, но и за бъдещи проучвания.

– Дисертантката показва много добро владение на инструментариума на литературоведския анализ, задълбочено изследва художествения текст, добросъвестно и коректно се позовава на източниците.

– Обхванат е и е осмислен достатъчен критически материал. В текста ще намерим ценни наблюдения.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката.

За първи път в българското литературознание се предлага систематизирана типология на героите в кратките форми на Солженицин, базирана на “етическия триъгълник” (Стоик – Интелигент – Праведник). Това позволява творчеството му да се разглежда не като сбор от разкази, а като единна философска система. Дефинирани са специфичните функции на времето чрез категориите *Хронос* (репресивно време), *Кайрос* (екзистенциален пробив) и *Памет* (съхранено време). Изведена е зависимостта между типа герой и начина, по който той субективизира времето. Чрез синтез на филологически анализ и философска антропология е доказано, че миниатюрите на Солженицин не са периферно творчество, а метафизично ядро на неговата поетика, в което се осъществява “пробивът към вечността”.

Създадените в труда графични модели (Фиг. 1 и Фиг. 2) представляват методологически инструментариум за изследване на други автори от епохата на тоталитаризма или автори с подчертано етическа насоченост. Резултатите от дисертацията могат да залегнат в курсове по “История на руската литература на XX век”, “Сравнително литературознание” и “Теория на литературата” (в модули, посветени на жанра на миниатюрата и поетиката на времето). Изведените тълкувания на ключови дати и метеорологични символи в разказите могат да бъдат използвани при подготовката на критически и академични издания на Солженицин на български език.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд.

Публикациите по темата на дисертацията са три:

Кортова, Б. (2023). Парадоксът “свобода-несвобода” в разказите “Великденско кръстно шествие” и “Дясната китка” на Солженицин - Сборник с доклади от XVII Национални филологически четения за студенти и докторанти в чест на светите братя Кирил и Методий, Благоевград, 2023 г., Издателски комплекс „Неофит Рилски”, стр. 111-118, ISSN 2535-0625;

Кортова, Б. (2024). Разказите от две части на Александър Солженицин - един нов поглед към тоталитарното време - Сборник с доклади от XVIII Национални филологически четения за студенти и докторанти в чест на светите братя Кирил и Методий, Благоевград, 2024 г., Издателски комплекс „Неофит Рилски”, стр. 69-73, ISSN 2535-0625;

Кортова, Б. (2025). Прототипи на героите в кратките форми на Солженицин -

Сборник с доклади от XIX Национални филологически четения за студенти и докторанти в чест на светите братя Кирил и Методий, Благоевград, 2025 г., Издателски комплекс „Неофит Рилски”, стр. 134-137, ISSN 2535-0625.

Публикациите са достатъчни и отразяват съдържанието на дисертацията.

9. Автореферат.

Авторефератът отразява основното съдържание на дисертацията в съкратен вид, но е в прекалено голям обем – над 30 страници, които не са номерирани. Излишно е включването в автореферата на съдържанието на дисертацията и библиографията. Донякъде е изпълнена целта на автореферата в синтезиран вид да представи дисертационния труд.

10. Критични забележки и препоръки.

1. Третата глава на дисертационния труд е написана по-схематично и лаконично в сравнение с предходните две глави. Това създава известен дисбаланс в структурата на изследването и намалява степента на аналитична задълбоченост при разглеждането на поставените проблеми.
2. Посочената в библиографията литература е предимно до 2012 година. Освен това в библиографския списък са включени учебници, което не е особено подходящо за научен труд от подобен ранг. Би било целесъобразно библиографията да бъде допълнена с по-нови научни публикации и специализирани изследвания по темата.
3. В библиографията липсва българска критическа литература, свързана с творчеството на Александър Солженицин или с разглежданата проблематика. Така, например, в книгата „1962. Годината на измамната свобода. Размразяване и литература. Новото поколение в поезията“ София, 2013 г. има два текста за Ал. Солженицин. Има и други материали в българския печат за Ал. Солженицин.. Включването на трудове на български изследователи би допринесло за по-пълното представяне на националната научна традиция и за разширяване на изследователския контекст на дисертацията.

Заключение.

Дисертационният труд е издържан по всички правила, притежава нужната степен на научност и оригиналност и отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ЮЗУ «Неофит Рилски» - гр. Благоевград. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ЮЗУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд на **Бехра Ахмед Кортова „Героят и времето в кратките форми на Александър Солженицин“** се вписва в съвременната литературоведска русистика като първи опит за цялостен анализ на кратката проза на А.И. Солженицин. Докторантката притежава собствен проучвателски профил. Изследването е приносно и перспективно. Изследователските похвати са разнообразни. В текста има не само наблюдения, анализи, коментари, но и трасиране на по-нататъшни проучвания.

Заявявам своята положителна оценка за представения дисертационен труд. Считам, че в своята завършеност той показва добрите теоретични познания на кандидата и способността му да провежда самостоятелни научни изследвания. Предлагам на уважаемите членове на научното жури да вземат решение за **присъждане на Бехра Ахмед Кортова образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност 2.1. Филология.**

Дата: 2.06.2026 г.

София

Член на журито:

(доц. д-р Т. Фед)

РЕЦЕНЗИЯ

доц. к.ф.н. **Татьяны Николаевой Феды,**

Новый болгарский университет /София/, департамент «Новая болгаристика», 2.1. Филология (05.04.03. Русская литература), диплом доцента № 23313 ВАК/19.12.2005 г., член научного жюри для защиты диссертации на присвоение образовательной и научной степени „доктор“ по докторской программе „Русская литература“ Бехрой Ахмед Кортовой в области высшего образования 2. Гуманитарные науки, профессионального направления 2.1. Филология.

Основание для написания рецензии: Приказ № 1183 от 13.05.2026 г. Ректора ЮЗУ «Неофит Рильский» - г. Благоевград

1. Общее описание представленных материалов.

В соответствии с приказом 1183 от 13.05.2026 г. Ректора ЮЗУ «Неофит Рильский» - г. Благоевград меня определили членом научного жюри для обеспечения процедуры по защите на диссертационного труда на тему: „Герой и время в кратких формах Александра Солженицына“ на присвоение образовательной и научной степени ‘доктор’ в области высшего образования: 2. *Гуманитарные науки*, профессиональное направление 2.1. *Филология*, Докторская программа „Русская литература“. Автор диссертационного труда - Бехра Ахмед Кортова – докторант дневной формы обучения на кафедре „Славистика и балканистика“ с научным руководителем проф. д-ром Стилияном Стояновым из ЮЗУ «Неофит Рильский» - г. Благоевград.

Представленный Бехрой Ахмед Кортовой комплект документов в соответствии с ст. 56 Внутренних правил развития на академического состава ЮЗУ «Неофит Рильский» - г. Благоевград.

2. Краткие биографические сведения о докторанте

Бехра Кордова родилась в 1987 году. Получила высшее образование в Юго-Западном университете имени Неофита Рильского (г. Благоевград), окончив бакалавриат по специальности «Теория, практика, история и методика обучения болгарскому языку и литературе и русскому языку» с профессиональной квалификацией «Учитель болгарского языка и литературы и русского языка». Затем получила степень магистра по специальности «Теория, история и практика

журналистики в различных средствах массовой информации» с профессиональной квалификацией «Журналист». Работала библиотекарем в Библиотеке иностранных языков филологического факультета ЮЗУ имени Неофита Рильского (г. Благоевград). В настоящее время является почасовым ассистентом на филологическом факультете ЮЗУ имени Неофита Рильского, где ведёт практические занятия по русской литературе. Проводит семинарские занятия по русской литературе от эпохи классики до XX–XXI веков для студентов специальности «Болгарская филология» (заочная форма обучения). Осуществляет подготовку и преподавание учебного материала в соответствии с утверждёнными учебными планами и программами кафедры.

3. Актуальность темы и целесообразность поставленных целей и задач

Тема «Герой и время в малых жанровых формах Александра Солженицына» является особенно актуальной в современном болгарском контексте, поскольку акцентирует внимание на взаимоотношениях личности с историческими, политическими и нравственными вызовами эпохи. В условиях возросшего общественного интереса к памяти о тоталитарном прошлом, механизмам репрессий и защите человеческого достоинства творчество Солженицына предлагает ценные художественные и философские модели осмысления этих проблем. Его произведения малой формы раскрывают, каким образом обычный человек сохраняет свою нравственную идентичность в условиях социального давления и исторических катаклизмов — вопросов, которые продолжают оставаться значимыми для болгарского общества. Исследование категории героя и времени в этих произведениях способствует как развитию литературоведения, так и более глубокому пониманию взаимосвязи между индивидуальным выбором, исторической памятью и общественной ответственностью.

Поставленная основная цель диссертационного исследования заключается в определении и анализе целостной антропо-темпоральной модели в малых жанровых формах Александра Солженицына, а также в выявлении того, каким образом посредством специфического хронотопа этих произведений утверждается концепция субъекта как носителя этической памяти и духовной свободы. Для достижения данной цели в исследовании поставлены следующие задачи: 1. Провести детальный обзор существующей рецепции творчества Солженицына и его философского контекста.

Данная задача предполагает уточнение категорий «герой» и «время» в рамках авторской эстетической системы. 2. Решить антропологическую задачу, связанную с классификацией основных типов героев в исследуемом корпусе произведений («заклѳенный/стойк», «интеллигент», «праведник») и анализом их психологических и этических характеристик. 3. Выполнить темпорально-аналитическую задачу, предполагающую проведение детального текстологического анализа временной структуры в ключевых рассказах и в обоих циклах «Крохотки». 4. Осуществить диахронический анализ, направленный на сопоставление темпоральных концепций различных творческих периодов писателя — от ранней «лагерной» прозы до поздних рассказов «в двух частях» и миниатюр. 5. Сформулировать итоговые теоретические выводы о вкладе Солженицына в поэтику малых жанров XX века.

Основная цель исследования успешно реализована посредством решения поставленных задач.

4. Знание исследуемой проблемы.

Докторант демонстрирует хорошее знание исследуемой проблематики. Прежде всего, это касается малых жанровых форм Александра Солженицына, рассматриваемых как неотъемлемая часть русской литературной традиции. Во-вторых, следует отметить её хорошую литературно-историческую подготовку, что проявляется в знании широкого круга литературных текстов. Однако наиболее существенным является то, что докторант не ограничивается пересказом существующих теорий и концепций, а показывает, как они функционируют и каким образом могут быть применены на практике. Во многих интерпретациях отчётливо прослеживается её собственная исследовательская позиция, способность вступать в научный диалог с различными концепциями и предлагать оригинальный взгляд на рассматриваемые проблемы. Таким образом, в отличие от ряда диссертационных исследований, носящих преимущественно репрезентативный характер, данная работа свидетельствует о высокой степени научной зрелости, самостоятельности и исследовательской компетентности автора.

5. Методика исследования

Диссертация следует междисциплинарным направлениям анализа, сочетая методы литературной теории, истории литературы, культурологии и антропологии, а

также применяя как методы близкого чтения текста, так и контекстуальный подход в зависимости от характера исследуемой проблематики. Выбранная методология позволяет комплексно рассматривать поставленные вопросы и в целом обеспечивает успешное решение задач, сформулированных в диссертационном исследовании.

6. Характеристика и оценка диссертационного труда.

Диссертационная работа Бехры Ахмед Кортовой «Герой и время в малых жанровых формах Александра Солженицына» изложена на 172 страницах. Структура исследования включает введение, три главы, заключение и библиографию. В современной болгарской русистике данная диссертация представляет собой попытку выявить и проанализировать целостную антропо-темпоральную модель в малых жанровых формах Александра Солженицына. Объектом диссертационного исследования является специфический корпус художественных произведений Александра Солженицына, определяемых авторской жанровой классификацией как «малые формы». В состав исследуемого корпуса входят: 8 классических рассказов (включая повесть «Один день Ивана Денисовича», рассматриваемую в соответствии с первоначальным авторским определением её жанровой принадлежности); 8 рассказов «в двух частях» (поздняя проза 1990-х годов); 32 лирико-философские миниатюры, объединённые в два цикла под общим названием «Крохотки». Таким образом, исследование охватывает основные этапы развития малой прозы Солженицына и позволяет проследить особенности художественного осмысления категорий героя и времени в различных периодах его творчества.

Далее следует характеристика диссертации: введения, трех глав и заключения.

Наряду с отмеченными докторантом в диссертации и автореферате научными вкладами, с которыми я полностью согласна, считаю необходимым подчеркнуть следующие положительные моменты:

– Диссертационный труд является закономерным результатом значительной и трудоёмкой исследовательской работы, которая формирует прочную основу не только для сделанных выводов, но и для будущих научных исследований в данной области.

– Докторант демонстрирует очень хорошее владение инструментарием литературоведческого анализа, глубоко исследует художественный текст и добросовестно, корректно ссылается на использованные источники.

– Охвачен и осмыслен достаточно широкий круг критического материала, при этом в тексте содержится ряд ценных и хорошо аргументированных наблюдений.

7. Научные и практические вклады и значимость исследования

Впервые в болгарском литературоведении предлагается систематизированная типология героев в малых формах Александра Солженицына, основанная на «этическом треугольнике» (Стоик – Интеллигент – Праведник). Это позволяет рассматривать его творчество не как совокупность отдельных рассказов, а как единую философскую систему. Определены специфические функции времени через категории Хронос (репрессивное время), Кайрос (экзистенциальный прорыв) и Память (сохранённое время). Выявлена зависимость между типом героя и способом субъективации времени. Путём синтеза филологического анализа и философской антропологии доказано, что миниатюры Солженицына не являются периферийной частью его творчества, а представляют собой метафизическое ядро его поэтики, в котором осуществляется «прорыв к вечности».

Созданные в диссертационной работе графические модели (рис. 1 и рис. 2) представляют собой методологический инструментарий для исследования других авторов эпохи тоталитаризма или писателей с ярко выраженной этической направленностью. Результаты диссертации могут быть использованы в учебных курсах по «Истории русской литературы XX века», «Сравнительному литературоведению» и «Теории литературы» (в модулях, посвящённых жанру миниатюры и поэтике времени). Выявленные интерпретации ключевых дат и метеорологических символов в рассказах могут быть применены при подготовке критических и академических изданий произведений Солженицына на болгарском языке.

7. Оценка публикаций по теме диссертации.

Публикаций по теме диссертации три:

Кортова, Б. (2023). Парадоксът “свобода-несвобода” в разказите “Великденско кръстно шествие” и “Дясната китка” на Солженицин - Сборник с доклади от XVII

Национални филологически четения за студенти и докторанти в чест на светите братя Кирил и Методий, Благоевград, 2023 г., Издателски комплекс „Неофит Рилски”, стр. 111-118, ISSN 2535-0625;

Кортова, Б (2024). Разказите от две части на Александър Солженицин - един нов поглед към тоталитарното време - Сборник с доклади от XVIII Национални филологически четения за студенти и докторанти в чест на светите братя Кирил и Методий, Благоевград, 2024 г., Издателски комплекс „Неофит Рилски”, стр. 69-73, ISSN 2535-0625;

Кортова, Б. (2025). Прототипи на героите в кратките форми на Солженицин - Сборник с доклади от XIX Национални филологически четения за студенти и докторанти в чест на светите братя Кирил и Методий, Благоевград, 2025 г., Издателски комплекс „Неофит Рилски”, стр. 134-137, ISSN 2535-0625.

Публикации отражают содержание диссертации. Их количество достаточно.

8. Автореферат.

Автореферат отражает основное содержание диссертации в сокращённом виде, однако его объём представляется чрезмерным — более 30 страниц, при этом страницы не пронумерованы. Представляется излишним включение в автореферат содержания диссертации и библиографического списка. Вместе с тем автореферат в определённой степени выполняет своё основное предназначение — в сжатой форме представить содержание и основные результаты диссертационного исследования.

9. Критические замечания и рекомендации.

1. Третья глава диссертации написана более схематично и лаконично по сравнению с двумя предыдущими главами. Это создаёт определённый дисбаланс в структуре исследования и снижает степень аналитической разработанности рассматриваемых в ней вопросов.
2. Библиография содержит преимущественно источники, опубликованные до 2012 года. Кроме того, в список литературы включены учебники, что представляется не вполне уместным для научного исследования такого уровня. Было бы

желательно расширить библиографическую базу за счёт более современных научных публикаций и специализированных исследований по теме.

3. В библиографии отсутствует болгарская критическая литература, посвящённая творчеству Александра Солженицына или рассматриваемой проблематике. Так, например, в книге «1962. Год обманчивой свободы. Оттепель и литература. Новое поколение в поэзии» /,1962. Годината на измамната свобода. Размразяване и литература. Новото поколение в поезията“/ (София, 2013) есть два текста об А. Солженицыне. Также имеются и другие материалы об А. Солженицыне, опубликованные в болгарской печати. Привлечение работ болгарских исследователей способствовало бы более полному учёту национальной научной традиции и расширению исследовательского контекста диссертации.

Заключение.

Диссертационная работа соответствует всем установленным требованиям, обладает необходимой степенью научности и оригинальности и отвечает всем положениям Закона о развитии академического состава в Республике Болгария (ЗРАСРБ), а также Свода правил по его применению и соответствующего регламента ЮЗУ «Неофит Рильский» (г. Благоевград). Представленные материалы и результаты диссертационного исследования полностью соответствуют специфическим требованиям филологического факультета, принятым в связи с Правилами применения ЗРАСРБ в ЮЗУ.

Диссертационная работа Бехры Ахмед Кортовой «Герой и время в кратких формах Александра Солженицына» занимает важное место в современной литературоведческой русистике как одна из первых попыток целостного анализа малой прозы А. И. Солженицына. Докторант обладает собственным исследовательским профилем. Исследование носит значимый и перспективный характер. Используемые исследовательские методы разнообразны. В тексте присутствуют не только наблюдения, анализ и комментарии, но и намечаются направления для дальнейших научных исследований.

Выражаю свою положительную оценку представленной диссертационной работы. Считаю, что в своей завершенности она демонстрирует хорошие теоретические знания кандидата и его способность проводить самостоятельные научные исследования. Предлагаю уважаемым членам научного жюри принять решение **о присуждении Бехре Ахмед Кортовой образовательно-научной степени «доктор» по научной специальности 2.1. Филология.**

Дата: 2.06.2026 г.

Г. София

Член жюри:

(доц. к.ф.н. Т. Федь)